

вогнепальної зброї. Невідкладне та оперативне отримання за обмежений проміжок часу інформації про обставини скоєного за допомогою вогнепальної зброї кримінального правопорушення, які використовуються для розкриття правопорушення гарячих слідах – є головною метою попередніх досліджень на місці події.

Список використаних джерел

1. Торопов С.О. Попередні балістичні дослідження на місці події. Форум права. 2008. 485-489 с.
2. Пясковський В.В., Черноус Ю.М., Самодін А.В. та ін. Криміналістика: підручник [за заг. ред. В.В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
3. Криміналістична техніка: навчальний посібник. К.: КИИ, 2009. 416 с.

Жовтюк Олександр Володимирович,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: Черноус Юлія
Миколаївна*, професор кафедри
криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Судова балістика –це галузь криміналістичної техніки, яка розглядає ознаки вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, закономірності з'явлення слідів їх застосування, здійснює розроблення засобів та методів збору й досліджує такі сліди для встановлення обставин розслідуваних кримінальних правопорушень та рекомендацій стосовно попередження кримінальних правопорушень, які пов'язані з вогнепальною зброєю.Також судова балістика являє собою розділ криміналістичної науки, що вивчає ручну вогнепальну зброю та сліди її використання для одержання доказової інформації [5, с. 141].

Досліджувана галузь криміналістичної техніки виконує завдання, що полягають у встановленні обставин, які є істотно значимими для розслідування, викриття й запобігання кримінальних правопорушень із використанням вогнепальної зброї.

В.В. Арешонков вважає, що ідентифікаційні судово-балістичні дослідження вирішують такі завдання[2, с. 296–302]:

1) ототожнення зброї (чи з цього екземпляра зброї була відстріляна куля; з різних чи одного екземпляра зброї відстріляні гільзи);

2) ототожнення боєприпасів за слідами кернення на гільзі та кулі (вилучені з різних місць куля і гільза є одним патроном);

3) встановлення групової належності зброї, боєприпасів і їх частин (яка система зброї залежно від слідів на кулях і гільзах тощо).

На початку огляду зброї експертом зазначається, що ударний механізм знаходиться у положенні «спущено», канал стволу порожній (якщо це стандартна зброя). Насамперед експерт переконується у тому, що зброя у безпечному стані, це фіксується у висновку. Далі проводяться метричні виміри конкретного екземпляра зброї, тобто експерт вимірює довжину, висоту і вагу. Наступним етапом є експертне дослідження конструкції зброї. Здійснюється детальний її опис і визначається механізм дії. Вчені вважають, що при експертному дослідженні вогнепальної зброї слід вказати будову ствола – це гладкоствольна чи нарізна зброя, принцип дії ударно-спускового і захисного механізму, спосіб зарядження зброї, форму, матеріал ручки; яка товщина стінок зброї, кількість нарізів у цього екземпляра зброї, вказується їхня кількість, напрям і розміри, наявність у каналі ствола сторонніх нашарувань, різних слідів [4, с. 119].

Попереднім дослідженням слідів вогнепальної зброї на елементах патрона та різноманітних перешкодах може бути визначено: чи утворено пошкодження пострілом із вогнепальної зброї; вид, систему та модель зброї, яка застосовувалась під час вчинення злочину; напрямок та дистанцію пострілу, а також місце, з якого зроблено постріл; кількість і послідовність пострілів; ознаки пострілу, що свідчать про самогубство або, навпаки, завдання ушкоджень потерпілому іншою особою; спосіб виготовлення зброї та спорядження патронів, а також інструмент, який для цього був використаний; наявність спеціальних навичок в особи, яка виготовила саморобну зброю, або в особи, яка стріляла [6, с. 31–33].

У свою чергу експертні дослідження проводяться і стосовно нестандартних патронів. К.Ю. Андронов і С.В. Гуренко зазначають, що на практиці зустрічаються гільзи нестандартних патронів із маркуванням «Knall» або «Blanc» і наявністю еластичного металевго снаряда. Є патрони з маркуванням «223Rem», які не належать до калібру травматичної зброї, а вага їх порохового заряду перевищує стандартну для відповідного типу патронів у десятки разів. Їх застосування небезпечно для стріляючого. На переконання авторів, слід створити офіційну базу даних патронів, які є безпечними (сертифікованими), що надасть судовим експертам і власникам зброї інформацію щодо сертифікатів патронів, які використовуються на території України. Крім цього, методичні рекомендації говорять лише про експертизу сертифікованих патронів [1, с. 20–22].

У практиці експертів із судової балістики особливе місце займає вогнепальна зброя, виготовлена саморобним способом, шляхом переробки зброї, створеної у заводських умовах [7, с. 234–237].

За конструкцією саморобну вогнепальну зброю поділяють на[8]:

- 1) зразки, виготовлені «з нуля»;
- 2) зразки, в основі яких є конструкція, наявна на серійно виготовлених зразках зброї;
- 3) конструкції зброї, що є копіями відомих моделей зброї.

Проблемою при їх дослідженні є встановлення, чи є вони саморобною чи заводською зброєю.

Важливу роль у криміналістичному дослідженні вирішують діагностичні та ситуаційні експертизи. Останніми виконуються завдання, які ставляться перед експертом під час дослідження ситуації взаємодії, механізму й умов, у яких вона відбувалась (наприклад, визначення місця взаєморозташування того, хто стріляв, і особи, у яку стріляли тощо), а діагностичними – завдання зі встановлення стану та властивостей об'єктів (наприклад, встановлення справності вогнепальної зброї, боєприпасів; визначення придатності слідів для ідентифікації тощо) [3].

Таким чином, очевидно, що розвиток судової балістики як галузі науки дає шанс використовувати нові знання у процесі проведення судово-балістичної експертизи і розслідуванні кримінальних правопорушень. Виникає необхідність розвинути судову балістику для швидкої та точної класифікації вогнепальної зброї, оскільки дослідження зброї дає можливість винести обґрунтовані версії, виявити істотні обставини у справі, встановити винного у вчиненні кримінального правопорушення.

Список використаних джерел

1. Андронов К.Ю., Гуренко Є.В. Проблематика обігу та дослідження переспоряджених і несертифікованих травматичних патронів. Процесуальне та техніко-криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. С. 20–22. URL: http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/28_11_2019/pdf/4.pdf.

2. Арешонков В.В. Сучасний стан, можливості та тенденції вдосконалення ідентифікаційної судово-балістичної експертизи. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2009. Вип. 19. С. 296–302.

3. Арешонков В.В. Можливості та проблематика використання результатів техніко-криміналістичних досліджень у розслідуванні злочинів: Південноукраїнський правничий часопис. 2020. <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/3/29.pdf>.

4. Біленчук П.Д., Кофанов А.В., Сулява О.Ф. Балістика: криміналістичне вогнестрільне зброезнавство : підручник. Київ: VeeZone, 2003. 384 с.

5. Біленчук П.Д., Лисиченко В.К., Клименко Н.І. Криміналістика: підручник. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Атіка, 2001. 544 с.

6. Кофанов А.В., Михальчук Т.В. Теорія і практика проведення судово-балістичних досліджень: монографія. Київ: УкрДПІ, 2015. 274 с.

7. Третяк М.В., Нікітюк В.Г., Коломійцев О.В. Особливості переробки вихолощеної зброї у вогнепальну на прикладі ПМСХ. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: зб. матеріал. міжн. наук.-практ. конф. (Харків, 18–19 квіт. 2019). Харків: ХНДІСЕ, 2019. С. 234–237.

8. Яремчук В.О. Окремі проблеми проведення експертизи зброї та слідів і обставин її використання. Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 31 (70) Ч. 3 № 2 2020. http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_3/26.pdf.

Зубкова Анна Дмитрівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
Національної академії внутрішніх справ;

Болкун Катерина Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: Антонюк Поліна

Євгенівна, професор кафедри

криміналістики та судової медицини

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

«ЧОРНА ТРАНСПЛАНТАЦІЯ» ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

В умовах широкого використання інформаційних і комунікаційних технологій не лише прискорилися темпи розвитку суспільних відносин, але в тому числі стало а й набагато легше здійснювати кримінально протиправну діяльність, насамперед, транснаціонального характеру.

Транснаціональна організована злочинність розглядається науковцями як окремий вид організованої кримінальної протиправності, який характеризується структурною системою високоорганізованих і ретельно законспірованих злочинних угруповань, що займаються міжрегіональною або, в ряді випадків, міжнародною кримінально протиправною діяльністю у вигляді промислу, спрямованого на систематичне отримання максимально високих прибутків і надприбутків, нерідко використовуючи у своїх інтересах як державні структури, так й інститути громадянського суспільства [1, с. 83–88].

У Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 року, ратифікованої Україною у 2004 році, зазначено, що під транснаціональною організованою злочинністю розуміється діяльність організованих злочинних груп, що структурно оформлені в групу у складі трьох і більше осіб,